

SPRAWOZDANIE

z działalności w roku 2015

Tradycją Wydziału I jest utrzymywanie korespondencji, pozwalające na orientację w bieżących działaniach naszego gremium. List, który – jako Przewodnicząca Wydziału – przesłałam jego Członkom w dniu 19 grudnia 2015 roku, spełnia funkcje sprawozdawcze dotyczące całego roku, stąd poniższe sprawozdanie szeroko odwołuje się do jego treści.

Działalność Wydziału przedstawiona jest w siedmiu kategoriach, ujętych w punktach – jak niżej. Punkt ósmy jest prezentacją głównych kierunków myślenia o przyszłych działaniach w ramach Wydziału I, które wynikają z dotychczasowej działalności i – w aktualnym kontekście, w opinii Prezydium Wydziału I. - wyrażają jej przyszłe priorytety w ramach aktywności naszego Towarzystwa.

1. PUBLIKACJE

CZASOPISMO

„Rocznik Gdański” (RG), numer za rok 2014, został złożony do druku – oczekujemy na jego publikację. Zgodnie z informacją otrzymaną od Pani sekretarz redakcji, dr Ewy Barylewskiej-Szymańskiej, tom zawiera materiały z konferencji zorganizowanej w Towarzystwie Dom Uphagena (współkuratorka konferencji: Pani profesor Beata Możejko). To ostatni numer tego pisma pod redakcją naukową Pana profesora Edmunda Kizika, który – jak informowałam - zakończył swoją pracę w redakcji RG w roku ubiegłym.

Nowym redaktorem naukowym RG – zgodnie z decyzją Prezesa i Zarządu GTN – został Pan profesor Józef Arno Włodarski z Uniwersytetu Gdańskiego, wieloletni działacz GTN, formalnie powołany do pełnienia tej funkcji od dnia 1 stycznia 2016 roku.

KSIĄŻKA

W ramach realizacji przyjętych na kadencję 2012-2016 kierunków działania I Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych (przypomnijmy: „Gdańska innowacyjność, Nauka i religia, oraz Nauka gdańska – *utilitas et delectatio*”) w roku 2015 sfinalizowane zostały prace nad książką, stanowiącą rezultat projektu pt. „WSPÓLNY POKÓJ GDAŃSK” (projekt I Wydziału GTN, dofinansowany ze środków Miasta Gdańska, umowa nr:RWB- W/1299/BPK/90/U-W.BIEŻ./2014/MM z dnia 14 marca 2014 roku). Książka pt.: „Miasto jak wspólny pokój. Gdańskie *modi co-vivendi*” (red. M.Mendel), ukazać się ma w styczniu 2016 roku, wydana przez GTN, we współpracy z Instytutem Kultury Miejskiej w Gdańsku. Tom jest obszerny, liczy ok. 600 stron. Składa się z dwóch części: „Wędrówki” i „Kreacje”, zawierających 14 rozdziałów autorstwa dziewiętnastu badaczy, skupionych we wspomnianym projekcie. Interesująco o jego treści mówi recenzja Profesora Wiesława Theissa z Uniwersytetu Warszawskiego. W ramce – poniżej - przedstawiony jest jej fragment.

Opracowanie łączy wielu autorów-badaczy-animatorów wokół centralnego zagadnienia, jakim jest „kształtowanie nowej miejskości”, rozumianej m.in. jako przestrzeń solidarności społecznej,
--

współpracy międzyludzkiej i aktywności obywatelskiej, opartej na niezbywalnej zasadzie wolności, sprawiedliwości, podmiotowości i wrażliwości na drugiego człowieka. Twórcy tego – powiedzmy to od razu – zgoła fascynującego dzieła – zgodnie przyjęli również drugie założenie, iż drogą do „nowej miejskości” jest „miejska wersja edukacji społecznej”. Oznacza to proces ciągłego budowania międzyludzkich relacji oraz relacji z miastem, jego materialnymi i kulturowymi, dawnymi i teraźniejszymi przestrzeniami. (...). Zbiorowy wysiłek interdyscyplinarnego zespołu badaczy i autorów – antropologów, pedagogów, socjologów, filologów, historyków oraz plastyków – złożył się na unikalny portret miasta Gdańska. Dzięki połączeniu przyległych obszarów nauki, kultury oraz praktyki społecznej, książka oferuje rozległe i zróżnicowane pole obserwacji, w którym zaznacza się zarówno szersza perspektywa, jak i perspektywa osobistego zaangażowania. To z kolei otwiera bogate możliwości poznawania, interpretacji, a także – co warto podkreślić - zastosowania określonych obserwacji i wniosków w praktyce budowania Gdańska – „mojego i naszego” miejsca na ziemi. Nowatorski, interdyscyplinarny i poszukujący tom *Miasto jako wspólny pokój (...)* w sposób widoczny rozszerza dotychczasowe portrety Gdańska, tak przecież już liczne w nauce i sztuce. Jest też ważnym głosem w toczącej się dyskusji w badaniach socjologiczno-kulturowych nad nową miejską przestrzenią społeczną. Książka ta wprowadza również nowe jakości do koncepcji edukacyjnego badania i działania, ukazuje także całe spektrum nowych możliwości na polu aktywności samorządu lokalnego oraz organizacji pozarządowych. Są to walory obok których każdy, kto jest zainteresowany demokratyczną kondycją naszego kraju nie może przejść obojętnie.

2. PROJEKTY (kategoria ta mogłaby być wyrażona słowem PORAŻKA, ponieważ ujmuje informację o projektach, które – niestety - nie uzyskały dofinansowania...)

W nawiązaniu do projektu „WSPÓLNY POKÓJ GDAŃSK” na rok 2015 złożone zostały do Miasta Gdańska dwa wnioski o dofinansowanie kolejnego, pt.: „Gdańskie *modi co-vivendi*”. Najpierw, w grudniu 2014 roku, złożona została pierwsza wersja wniosku, która w wyniku oceny uzyskała liczbę punktów nie pozwalającą na objęcie go dofinansowaniem. Skorzystawszy z możliwości startu w marcowej edycji konkursu, stanowiącej podstawę rozdysponowania środków, pozostających Miastu z poprzedniej edycji, wniosek na projekt o tym samym tytule, lecz znacząco zmieniony w treści, został złożony po raz drugi. Niestety, ten również nie otrzymał środków na realizację.

3. NAGRODY I INNE OSIĄGNIĘCIA CZŁONKÓW WYDZIAŁU

Projekt GTN „WSPÓLNY POKÓJ GDAŃSK” został oceniony jako *innovacyjny i najlepszy w roku*, i otrzymał – w osobie kierownika projektu, Marii Mendel – Honorową Nagrodę Gdańskiego Towarzystwa Przyjaciół Sztuki za rok 2015. W uroczystym wręczeniu Nagrody, które odbyło się w siedzibie GTPS w dniu 26 czerwca 2015 roku, uczestniczył Prezes GTN, Pan profesor Jerzy Błazejowski.

Pan dr Jarosław Balcewicz, Wiceprzewodniczący I Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych GTN, znawca Reformacji, stał się aktywnym animatorem wielu przedsięwzięć w Gdańsku, związanych ze zbliżającym się jej 500-leciem (np. wystawa, o której mowa dalej). W roku 2015, w lokalnej prasie („Dziennik Bałtycki”, kwartalnik „Jednota”, in.) opublikował kilka artykułów na temat: „Reformacja w

Gdańsku”, które jednocześnie stanowią realizację celów naszego Towarzystwa - m.in. popularyzują naukę i wiedzę w lokalnym środowisku - oraz są wyrazem upowszechniania w nim działalności GTN.

Pan dr Maciej Bakun, członek Prezydium I Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych GTN, podjął współpracę z Bundeskulturreferat w Warendorf, której rezultatem ma być – między innymi – konferencja i niemieckojęzyczna wersja Jego książki pt. „Lotnictwo na ziemi gdańskiej 1910-1945”. Dr Maciej Bakun – decyzją Zarządu GTN – otrzymał zaszczytne prawo do wykazywania Gdańskiego Towarzystwa Naukowego, jako swojej afiliacji, we wspomnianej współpracy i - wynikającym z niej - upowszechnianiu działalności naszego Towarzystwa na terenie Niemiec.

Członkowie I Wydziału GTN otrzymali ponowne zaproszenie z Niemiec do uczestnictwa w konferencji (w 2016 roku) poświęconej dziedzictwu kulturalnemu naszego regionu, mającej tym razem odbyć się w Travemünde, koło Lubeki. Naturforschende Gesellschaft w ubiegłym roku skierowało je po raz pierwszy, jednak z przyczyn niezależnych od GTN konferencja - planowana wówczas w Gdańsku - nie doszła do skutku. Referaty zostały przygotowane przez Pana profesora Andrzeja Januszajtisa, dra Macieja Bakuna i prof. Marię Mendel.

WYSTAWA „Jan Heweliusz i jego Gdańsk w 500-lecie Reformacji”.

Wystawa została przygotowana we współpracy Gdańskiego Towarzystwa Przyjaciół Sztuki i I Wydziału GTN. Jej miejscem jest budynek Wydziału Nauk Społecznych UG, znany z pięknej przestrzeni, znakomicie nadającej się do ekspozycji sztuki. Wystawa otwarta została w dniu 13 stycznia i jest udostępniona do zwiedzania przez miesiąc.

Składa się z kilkunastu obrazów. Są one artystycznym odwołaniem do Jana Heweliusza, Gdańska oraz Reformacji (m.in. wybitny gdański artysta, Jan Sołdecki, nawiązał w swoim dziele do postaci Marcina Lutera). Kuratorem wystawy jest kierownik Katedry Kształcenia Podstawowego na Wydziale Malarstwa gdańskiej ASP, Pan prof. Marek Model.

Wystawa wpisuje się w plany GTN (w szczególności I Wydziału), związane z 500-leciem Reformacji, które przypada na rok 2017.

WYKŁAD OTWARTY Doktora Jarosława Balcewicza, Zastępcy Przewodniczącej Wydziału I.: *Jan Heweliusz i jego Gdańsk w 500-lecie Reformacji* – to kolejne wydarzenie w tym temacie, zrealizowane we współpracy GTPS i GTN-Wydziału I. (29 stycznia, siedziba GTPS).

4. UDZIAŁ W KONFERENCJACH Z RAMIENIA GTN

Z okazji 195-lecia Towarzystwa Naukowego Płockiego zostały przez to Towarzystwo zorganizowane dwie konferencje, na których Gdańskie Towarzystwo Naukowe reprezentowała Przewodnicząca I Wydziału GTN.

Podczas pierwszej z tych konferencji (Płock, 12-13 czerwca 2015), na tle dorobku zaprezentowanego przez kilkanaście polskich towarzystw naukowych, skupionych w Komitecie PAN, przedstawione zostały strategiczne kierunki działania naszego Towarzystwa (referat Marii Mendel, koncentrujący się na przeprowadzonym w roku 2014 kursie „Badacz i Animator Miejskich Przestrzeni”, jako nowej, obiecującej formule działania stowarzyszenia naukowego: „W stronę uczenia się przez całe życie. O nowych polach aktywności Gdańskiego Towarzystwa Naukowego”).

Druga z wspomnianych konferencji odbyła się w Płocku, w dniu 7 grudnia 2015 roku, podsumowując rok obchodów jubileuszu Towarzystwa Naukowego Płockiego. Promowana na niej książka, stanowiąca jeden z jego owoców, dołączyła do księgozbioru GTN, wcześniej zreferowana na zebraniu Zarządu GTN przez M. Mendel.

5. NOMINACJE DO NAGRÓD GTN za rok 2015

Tegoroczne kandydatury do Nagrody Miasta Gdańska i GTN dla Młodych Naukowców zostały przeanalizowane w 5-osobowej Komisji powołanej przez Przewodniczącą Wydziału I Nauk Społecznych i Humanistycznych (w składzie: prof. Jolanta Wojciechowska, dr Beata Kosmalska, dr Marek Ejsmont, dr Marcin Boryczko i prof. Maria Mendel). Jak głosi protokół ujmujący wyniki pracy Komisji, w tegorocznym konkursie wszystkie zgłoszone prace wykazywały „cechy dzieł wybitnych”. Ostatecznie, Zarząd GTN wytypował do Nagrody pracę

Pana Bartosza M. Radtke: *Udział funkcji wzrokowo-przestrzennych w patomechanizmie specyficznych trudności w czytaniu* (pod kierunkiem naukowym Prof. dr hab. Marty Bogdanowicz), Uniwersytet Gdański, 2015.

Nagroda Naukowa Prezydenta Miasta Gdańska i GTN im. Jana Heweliusza, w tym roku przyznawana w oparciu o nowy regulamin, umożliwiający typowanie kandydatów przez przewodniczących wydziałów GTN, nie została – niestety – przyznana Panu profesorowi Jerzemu Zajadło z Wydziału Prawa i Administracji UG, wybitnemu filozofowi prawa, którego kandydaturę przedstawiła Przewodnicząca I Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych GTN.

6. UCZESTNICTWO W POSIEDZENIACH ZARZĄDU GTN

Zgodnie z harmonogramem prac Zarządu GTN, co miesiąc odbywały się jego spotkania, w których – reprezentując I Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych – uczestniczyła jego Przewodnicząca, przedstawiając zdanie Prezydium Wydziału I, spotykającego się przez cały rok stosownie do potrzeb, a także w ramach seminariów projektu „Wspólny Pokój Gdańsk”.

7. CZŁONKOWIE WYDZIAŁU

Zgodnie z przyjętym kierunkiem rozwoju GTN, akcentującym potrzebę przyjmowania nowych członków, w szczególności rekrutujących się z młodszej kadry naukowej, w roku 2015, do I Wydziału przyjętych zostało kilka kolejnych osób, których dorobek – analizowany w ramach procedury przyjęcia - predestynuje je znakomicie do współpracy w osiągnięciu naszych wspólnych celów.

**W roku 2015 opuścili nas na zawsze nasi Koledzy,
członkowie I Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych GTN:
Świętej Pamięci Pan Profesor Marek Latoszek
Świętej Pamięci Profesor Zbigniew Nowak
Świętej Pamięci Pan Profesor Jerzy Samp
Świętej Pamięci Profesor Jerzy Treder
*Cześć Ich Pamięci!***

8. PERSPEKTYWY

Za rekomendowaną tu aktywność należy uznać włączenie się I Wydziału w prace organizacyjne związane z obchodami tego, oraz innych jubileuszy (m.in. zgodnie z zaakceptowaną przez Wydział I. pierwszą wersją projektu „Wspólny Pokój Gdańsk”, rozpisaną na lata 2013-2017).

Te jubileusze, to, kolejno: w roku 2016 – 1050. rocznica Chrztu Polski; w roku 2017: 500. rocznica Reformacji; w roku 2018 – 100. rocznica Odzyskania przez Polskę Niepodległości. Należy także mieć na uwadze – powoli zbliżający się - jubileusz naszego Towarzystwa, czyli jego 100-lecie w roku 2022.

W obchodach tych rocznic, organizowanych z uczestnictwem Wydziału I. GTN, chodzi o szerokie wykorzystanie ich, jako podstawy do realizacji statutowych celów GTN, czyli – najogólniej – tworzenia klimatu społecznego, w którym naukowe dociekania i wszelkie sprawy nauki stanowią wartość, a uprawianie nauki nie jest zarezerwowane wyłącznie dla akademików i jest postrzegane jako – wiodąca przez pogłębiającą się refleksyjność - droga ku podnoszeniu jakości indywidualnego i społecznego życia.

To perspektywa, w której z pewnością dobrze byłoby w najbliższych latach komponować działalność Wydziału.

Sprawozdanie przygotowane według stanu na dzień 24 stycznia 2016 roku.

Przewodnicząca Wydziału I Nauk Społecznych i Humanistycznych GTN

Prof. dr hab. Maria Mendel